

Om Slaverne,
deres Herkomst og ældste Sæde.

Med

PETER FRIDERICH SUHM.

Blant alle Europæiske Hoved-Folk er intet mere udbredt end det Slaviske; thi Slaver beboe det hele egentlige Rusland, fra Ingermanland af og til Kiow, fra Smolensko og Pleskow af og til Casan og Astracan, og ere i de nyere Tider blevne end mere udbredte. Slaver beboe det hele egentlige Polen; thi i Litthauen boer et andet Folkeslag. Hele Böhmen beboes endnu af Slaver; Ungarn er opfyldt med dem, lige fra de Polske Grændser og til det Adriatiske Hav; saa at der findes 10 Slaver imod een Ungarer. Mange af de Tyrkiske Lande i Europa, Bulgariet, Servien, Bosnien, Croatien, Macedonien, Albanien, Epirus, vrinkle af dem. Hist og her i Tydskland findes de ogsaa, saasom i Crain, Lausitz, Lüneborg; og hvo veed ikke, at de fra det 6te Sæculo af besadde alle Tydske Lande østen for Elben, ja endog nogle vesten for den. Nu spørges: Har dette mægtige Folk fra de ældste Tider, og saavidt Efterretninger gaae, stedse beboet alle disse Egne? og, hvis ikke, hvorfra er det da kommet? Til det første Spørsmaal kan sikkert svares Ne; thi Wagrien beboedes for Christi Fødsel, og længe efter, af Teutoner, Meklenborg af Varner, Pommern af Rugier og Heruler, Brandenburg af Semnoner og Vandaler, Meissen og Lausitz af Hermundurer, Böhmen af Marcomaner, Mähren af Quader, Slesien af Elysier eller Lygier, lutter Tydske Folk; og Spor efter Slaver findes en i de Lande før i det 6te Sæculo, og i nogle end senere. Ungarn og tilhørende Lande beboedes af Pannonier, My-

sier,

fier, Scordiscer, Illyrier, Dalmater, Japoder &c. om hvilke, naar Scordiscer undtages, der var et Gallisk Folk, vel en med Bished vides, af hvad Hoved-Folk de vare, men hvis Sprog dog tydeligen vise, at de ingenlunde vare Slaver. I de Tyrkiske Lande i Europa boede i ældre Tider Græker, og dem gjør vel ingen til Slaver; Triballer og Thracier, hvis Sprog ogsaa vise, at de ingen Slægtsskab have havt med Slaverne, men snarere, heldst de sidste, været et Hoved-Folk for sig. Utsaa reste ikkun Polen og Rusland; og der har og den almindelige Mening sat deres ældste Sæde, og troet, at de fra umindelige Tider have boet der under Navn af Sarmater. Men de nyere Lærde have en været fornøjede hermed; de have opsøgt Slavernes ældste Bolig ved det Sorte Hav, der har Lengnich fundet paa den Asiatiske Side Zicher eller Zecher, med hvilket Navn Böhmerne kalde sig endnu selv, og Lesger, Lazier, Lecher, med hvilket sidste Navn Polackerne egentligen kalde sig. Og den lærde Thunmann i Halle har i vor Tid fundet Vendernes ældste Boliger ved Østersøen, i det Preussiske, og i Store Polen, og Slavernes andre Lande midt i Polen og Rusland, ved Dniepr, Don og Weixel, hvorfra de siden ere gangne til Donau, og hvorfra de tildeels bleve drevne af Chozarerne, og derpaa nedsatte sig ved Østersøen i de af Gother og Vandaler forladte Lande. Og nægter han aldeles, at Sarmater og Slaver have havt mindste Fællesskab, og anseer ikkun Jazyger og Rhoxolaner for de rette Sarmater. See hans Untersuchungen einiger Nordischen Völker, i Fortalen p. 8, 18, og i Bærket selv p. 9. Naar man vil tage Sprogene til Hielp, da findes i de Folkes Sprog, som boe ved det Sorte Hav, ikkun liden Trøst; men saa meget synes dog at være sandt, at intet Slavisk findes i dem. Hvad Sarmaterne angaaer, da er dette vidst: 1) At de saa kaldte Laxii Sarmatae have i Herodoti Tid, og længe forhen, boet sønden for Tanais paa den Asiatiske Side, og stammet fra Scyther, i det mindste været nær beslægtede med dem, og efter samme Herodoti Vidnesbyrd forestillet allerede et Folk langt over 1000 Aar for Christi Fødsel. 2) At Sarmater ere, efter Strabonis Vidnesbyrd, gangne over Tanais, og have brudt ind i Europa omtrent

omtrent 100 Aar for Christi Fødsel, og have da ødelagt den Scythiske Stat, som strakte sig, efter Herodoti Beretning, fra Tanais og indtil Donau langs Havet, og temmelig langt ind i Landet. 3) Sinder man, at Sarmaterne have siden bredet sig alt mere og mere ud vester paa, saa at Jazyger beboede i Strabonis Tid den Deel af Ungarn, der ligger imellem Donau og Siebenbürgen. 4) Vidner Ptolemæus, at Sarmaterne ndi hans Tid, navnlig det 2det Sæculi Midte, beboede de Lande, vi nu kalde Polen og Rusland; hvorved ingen maae tænke, at de alene beboede og opfyldte dem; nej, Navnene af de Folk, han selv anfører, vidne noksom, at der og have boet andre Folkelag af Finck, Litthauisk &c. Herkomst. En at tale om, at Tydskland da strakte sig lige til Weixelen, saa at det meste af Store og Lille Polen var beboet af Tydske Folk, Gother, Burgundier &c. Thi at ville med Schlözer giøre alle disse Folk til Slaver, og troe, at Slaver have fra de allerældste Tider beboet de Lande i Tydskland, som man vidst finder at de fra det 6te Sæculo have beboet, det er en Mening, som er igiendrevet med det samme den er anført. At eet Folkelag haver ei just nødvendig alene at beboe og opfylde et Land, som opkaldes efter det, saadant kan man i vor Tid see af Rusland, Tyrkiet, Tatariet. 5) Staaer det fast, at ligesom det Sarmatiske Navn ophører, navnlig i Begyndelsen af det 6te Sæculo, saa opkommer derimod det Slaviske, og det i samme Land, navnlig i Ungarn ved Donau. 6) Forekomme mange Ord i de gamle Sarmaters Sprog hos Grækkiske og Latinske Skribenter, som ere aabenbare Slaviske.

Alf alt dette slutter jeg, at Sarmater have først boet østen og sønden for Tanais, ere siden gangne over den, have undertvunget Scytherne, og bredet sig ud til Donau i Bessarabien, hvor de ved Christi Tider ginge, efter Ovidii Vidnesbyrd, ofte over den frosne Donau, og gjorde Indfald i de Romerske Lande. Efterhaanden bredede de sig dog alt mere og mere ud vester paa, ladende dog Dacien, det er, Moldau, Wallachiet og Siebenbürgen, urørt, som da regieredes af een eeneste mægtig Konge; hvorimod Sarmaterne trængde igiennem Ukraine, Podolien, Røde Rusland, Lille Polen,

som de nu kaldes; hvilke Lande da beboedes af Scythiske, Finske og Litthauiske Folkeslægter, som derover droge mere nord paa, indtil de første forbunde, og de mellemste adspredde sig omkring i Rusland, hvor de vel og forhen tildeels havde boet, blandede sig med Vender, og nedfattede sig for en Deel endeligen i Finland, hvor forhen Folk, beslægtede med vore Nordiske, havde boet. Fra Polen trukke nogle Sarmater sig ind i Ungarn eller Pannonien, og var deres egentlige Navn Jazyger; thi ingen maae tænke, at Sarmater eller Sauromater var Navn paa et Folk for sig, nei, det var et almindeligt Navn paa mange Folk, som havde fælles Sprog og Herkomst, og betydde maaskee saa meget som de røde Mænd, fordi de havde rødt Haar, af det Sarmatiske Ord Sar = Rød. Efterhaanden forgik dette Navn, og det Slaviske kom i stedet, hvilket baade betegnede et vidst Folk især, efter hvilket Slavonien, en Deel af Ungarn, endnu kaldes, saa og mange Folk tilsammen, fordi de havde fælles Sprog og Herkomst. Og med dette Navn, tænker jeg, at de Slaviske Folk belagde sig selv, af det Ord Slav, som betyder Talende; da Nemetes eller Nemetzoi, = Stumme, er det, hvormed de belægge de Tydske, anseende sig, ligesom Chineseerne, for det fornemste Folk i Verden, og foragtende alle andre. Men hvorvel Sarmaterne have fornemmeligen udbredt sig paa den Kant, saa er det dog meget rimeligt, at andre have udbredt sig, da de ginge over Tanais, eller endog længe forhen, lige nord paa, og ind i Hjertet af Rusland, og siden vendet sig vester paa; saasom man finder, at Vender, et Slavisk Folk, have fra umindelige Tider boet ved Østersøen. Naar man ei vil troe, at ved Julii Oratoris Duli forstaaes, ved en vrang Udtolkning, Slaver, og at de altsaa have allerede i det 5te Sæculo boet under det Slaviske Navn i Polen; saa finder jeg dem ei der før ved Aar 500, da Procopius i Corp. Byzant. p. 79. og 80. der skrev ved Aar 550. taler om Slaviske Folk, der boede fra Gepiderne af og til Varnerne. Da nu Gepiderne boede dengang i Dacien og Pannonien, og Varnerne i Meklenborg, saa have Slaverne da allerede opfyldt dette hele store Mellemrum, undtagen hvad Strækning man vil tillægge Ørken. Og som man endnu finder i West-Preussen

sen en stor Drik, saa troer jeg, at den bør søges der og i Bag-Pommern, som laae øde ved de mange dersfra udvandrede Tydske Folk. Jornandes p. 615. og 643. beretter, at Slaverne deelttes i trende Hoved-Folk, Vender, Slaver, og Anter: De første boede længst nord, og vare meget talrige; de sidste fra Donau til Niester; og de mellemste midt imellem begge. Heraf lader det, at han ei haver sat i sin Tid Slaviske Folk i Rusland, og, sandt at sige, da var Rusland dengang opfyldt med Tyrkiske, Huniske, Tatariske, Finske, Lettiske og Nordiske Folkeslag; hvorvel der dog haver upaatvivleligen fra ældgamle Tider boet nogle Slaver imellem, men undertrykte af de andre.

Hvad nu Venderne angaaer, da sætter Plinius l. 4. p. 476. dem allerede i Landene ved Østersøen; Tacitus, i Germania, imellem Peuciner, hvilke boede ved Donaus Udløb, og Finner, i Skove og paa Bierge; hvorved han, efter mine Tanker, tydeligen peger paa de Carpathiske Bierge, og de mange moradsige Egne i Polen; Ptolemæus p. 81. langs den Vendiske Bugt, det er, Østersøen fra Weixelen af og til Lissland. Altsaa have Vender i det 1 og 2 Sæculo boet i en Deel af Preussen østen for Weixelen, og længere sender paa ind i Polen, ja, som det synes, meget langt; og ere de fra disse sidste Egne vel bleve deels fortrængte af Sarmater, hvorvel beslegtede med dem, og deels ogsaa have de godvilligen forladt dem, efter at de i det 6 og 7de Sæculo ginge i Hobetal til Tydskland, hvor de stiftede mange smaae Folk og Stater, nevnlige: Wagri i Wagerland saa kaldet efter dem, hvor Oldenburg var Hovedstaden; Polabi i det Lauenborgske, efter Floden Labe, det er Elben; Abotriti i de vestlige Dele af Meklenborg, hvilke nævnes i Slutningen af det 8de Sæculo, i Anledning af Krige Carl den Store førte imod dem; Rhedarii eller Tolenzi i de østlige Dele af Meklenborg, hvis Hovedstad var Rethra, hvor Vendernes Gudsdyrkelse havde ligesom sit Sæde; Luticii, Wilzi, eller Welatabi, med hvilke tre Navne dette mægtige Folk kaldtes i For-Pommern og en Deel af Marck; og til dette Folk regnedes undertiden Rhedarii; Uchri i Ucker-Marck; hvilke trende Folk ogsaa bleve bekendte ved Caroli Magni Krige; He-

velli ved Havel-Floden; Linones, Warnavi, Leubuzi, Wilini, Stoderani, og mange flere, imellem Elben og Oder i det Brandenburgske; Rugii paa Den Rügen, som vare de tapperste af alle, og hvilke beholdte Navnet efter det gamle Tydske Folk, som der havde boet, og alene, af alle Vender, havde stadige Konger; Pomerani, der boede langs Havet (hvoraf de ogsaa have Navn, navnlig af Mar 3: Havet, og Po 3: ved) fra Oder til Weixelen; Dalemincii, hvis Sæde var i Meissen; Sorabi, som bør søges i Lausitz, hvor de fleste Vender endnu boe, og hvis Sprog endda er tilovers, saa at der prædiktes i det. Af det og de faa overblevne Vender, hist og her i Lüneborg, Marck, sees tydeligen, at deres Sprog ei er saa reent, som de egentlige Slavers, men meget blandet med Finsk; hvilket er vel fra de Tider, da Venderne boede nær Finske Folkeslægter. Siden Venderne komme til Tydskland, bleve de meget slebne, og det længe førend de fleste andre Slaviske Folk. De anlagde anseelige Stæder, saasom Oldenborg, Razeborg, Meklenborg, Rethra, Wismar, Rostock, Arcona, Carenz, Julin, Wineta, Belgard &c. hvor megen og stor Handel dreves. Deres Sæder vare i mere end een Henseende gode og ustraffelige; de havde ordentlige og vel indrettede Regjeringer, sunde Love, ja Bogstaver, som vore Skribentere kalde Winda-Runir, og hvilke ere igien fundne i Levningerne af Rethra. Alt saadant bør tilskrives, deels deres Beliggenhed ved Soen, og deels deres Omgang med og Naboelag ved de Nordiske Folk. Carl den Store begyndte først at bekrige og undertvinge nogle af dem. Paaskuddet var at indføre den Christne Troe. Hans Eftermænd af hans Stamme, og de Saxiske Konger og Keisere, og end mere de Danske og Poliske Konger, samt Saxiske Hertuger, fuldførte endeligen Bærket i det 12te Sæculo; saa at tilsidst dette ædle, men ulykkelige, Folk, samt deres Sprog, Sæder og Regjering, ginge reent under, og derimod Saxer (thi de sige tilsidst allene Dverhaand) indtog alle vegne deres Plads; saa at Vendisk Sprog og Sæder blev tilsidst alene tilovers i Pommern, hvor de og efterhaanden ere forgangne.

Hvad de egentlige Slaver angaaer, da nævner Ptolemæus Slavani, hvilke jeg vel forhen haver formodet at burde læses Lithavi; men nu er jeg af Professor Thunmanns Mening, at det bør læses Slavani, allerhelst der paa det Stæd i Preussen, hvor Ptolemæus sætter dem, boer endnu Folk af det Navn. Bliver dette antageligt, da har det Slaviske Navn været bekiendt fra det andet Sæculo, og saa har det bredet sig ud fra Norden til Sonden, og bleven antaget af alle Sarmatiske Slægter, som desuden vare beslægtede med dette Folk. Da nu Sarmater allerede fra det 1 Sæculo boede i Ungarn norden for Donau, saa er det ingen Under, at de i det 6te ginge, under Navn af Slaver, hyppigen over Donau; thi i det 5te var det Sarmatiske Sprog, som det synes, tillige med Gothisk, Hof-Sproget ved Hoffet af den mægtige Huniske Konge Attila, som residerede i Pannonien eller Ungarn. Man kan ei uden Nrk læse hos Jornandes, Procopius, Agathias, Menander, Simocatta, Skribenter af det 6te Sæculo, hvorledes Slaverne da ødelagde alt Landet sønden for Donau, lige til det Adriatiske Hav, og til Constantinopel. Det underligste herved er, at de egentlige Slaver, som gjorde alt dette, stode i al denne Tid, ja lige indtil vore, under andre Folk, nemlig først Avarer, og siden Ungarer og Bulgarer, endskjønt de vare langt talrigere end disse. Ved denne Leilighed skeede det Aar 665, som Theophanes melder p. 230, at mange Slaver bleve af den Grækske Keiser flyttede til Syrien, som en Bærn mod Araberne; og troer jeg, at fra dem stamme de nu værende Drufer. Af Nicephoro, Theophane, og Strabonis Epitomator, samt flere, sees, at i 7de, 8de, 9de, 10de Sæculo boede Slaver i Macedonien, Morea, Bithynien, Attica, Epirus. Ved disse mange Indfald bleve Slaverne dog i stand til at oprette adskillige Riger; og var deres Skiæbne saaledes. De som nedsatte sig i Ungarn, og endnu kaldes Slaver, havde vel deres egne Anførere, men maatte dog staae under de Folk, som egentligen herskede over Ungarn, nemlig Huner, Gepider, Avarer og Ungarer. De nedlode sig ellers i saadan Mængde i Ungarn, at en stor Deel deraf kaldes endnu efter dem Slavonien, hvor de dog aldrig synes at have havt deres egne frie Regentere, endskjønt de ei altid

have staaet under de Ungeriske Konger, men undertiden, som i det IIIte Sæculo, under de Croatiske, der dog ogsaa vare Slaver. Disse Ungariske Slaver bleve saa seent Christne, at de i Lipna bleve ei døbte, førend langt hen i det 14de Sæculo under Kong Ludvig. De Slaver, som nedlode sig i Bulgariet, maatte staae under de Bulgariiske Konger, hvorvel de ofte gjorde Oprør imod dem, og vare i saadant Mængde, at Bulgarernes eget Sprog forsvandt tilsidst, og blev Slavisk; saa at mange have derfor anseet Bulgarer for Slaver, da de dog ere Tyrker fra Wolga. I Wallachiet og Moldau nedlode sig ogsaa Slaver, hvorfor det Wallachiske Sprog er og blandet med Slavisk; men der kunde de dog aldrig faae Over-Regentere af deres eget Folk. I Macedonien, Thracien, Morea, Epirus, Albanien, er det ei gaaet dem bedre; thi der have de og maattet bukke for de Indfødde; hvorvel der endda boe mange Slaver, og det Albaniske eller Arnautiske er stærkt blandet med deres Sprog. Ja det var ei alene paa de Kanter at Slaverne gjorde Indfald; men Italien, de vestlige Dele af Tydskland, Frankrige og Holland, maatte og, helst i det 7de Sæculo, prøve dem. Men da disse mange Tog løbe ofte, helst tilsidst, ulykkeligen af, saa at mange Slaver derover bleve fangne og gjorde til Trælle, saa kom deraf ind i de andre Europæiske Sprog, at kalde Trælle Slaver. At egentlige Vender have undertiden været med i disse Tog, sees deraf, at Venderne oprettede et anseeligt Rige i Kärnthen, hvor die Windische Marck bærer Navn efter dem, og hvor deres Sprog endnu blomstrer; og var dette Rige saa mægtigt i det 7de Sæculo, at det under Samo bød det hele Frankiske Monarkies Magt Spidsen; hvorvel Thunmann i oft anførte Bærk p. 127 og 128 vil, at denne Samo har regieret over Czecherne i Böhmen. Jeg finder og i det 9de Sæculo Abodriti ved Donau. Sngen Under derfor, at det Vendiske og Slaviske Navn bruges i flæng, at Islænderne undertiden kalde Russerne Ost-Vender, og vor Saxo derimod altid de egentlige Vender Sclaver.

Men gif det Slaverne ulykkeligen paa mange Stæder, saa lyfledes det dem derimod paa andre; og oprettede de 4 Riger sønden

den for Donau, nevnlig Croatien, Bosnien, Servien og Dalmatien. Keiser Constantinus skriver i sit lærde Værk de administrando imperio, pag. 72. at Croater, Servier og Dalmater, Slaviske Folk, fulde fra Keiser Heraclius (omtrent Aar 630) og oprettede egne Riger. Disse Croater kaldes ogsaa Chrobater, Crabater, Cravater, og have de, efter mine Tanker, boet længe forhen i Croatien, da de ere samme Folk som Carpi, efter hvilke de Carpathiske Bierge, som stille Polen fra Ungarn, have Navn, og hvilke gjorde sig i det 3die Sæculo berømte ved idelige Indfald i det Romerske Rige, indtil Keiser Diocletianus forflyttede mange Tusinde af dem ind paa Romersk Bund, venteligen til Croatien, som efterhaanden fik Navn efter dem, og hvor de i 6te Sæculo finge Tilstød af deres andre Slaviske Landsmænd, saa at de i det 7de kunde gjøre sig frie; og derfor er det vel at Folket kalder sig selv Slaver, men at deres Regentere kaldte sig derimod Konger over Slaverne i Croatien. De regjerede der en Tidlang med afverlende Lykke, indtil den Ungeriske Konge Ladislaus omtrent Aar 1088 undertvang Croatien. Thunmann fører Croaterne i oft omtalte Værk pag. 144 fra Belo-Chrobatien, som er rigtigt nok; og dette søger han igien i Böhmen. Men skal dette være, da maae derved ikkun en Deel af Böhmen forstaaes, saasom Czecher boede der. Hvad Bosnierne angaaer, da anseer jeg dem for Ptolemæi Biessi, hvilke han sætter i Polen. De stode i Begyndelsen under Servierne, men i det 12te Sæculo havde de deres egen Regent. I det 15de undertvang den Tyrkiske Keiser Muhammed dem. Hvad Servii angaaer, da ere de fra Severien i Polen, thi norden for Ungarn sætter Keiser Constantinus deres første Sæde; og, efter mine Tanker, ere de endog komne did fra Severien i Rusland, thi Sarmaternes eller Slavernes Udbredelse er skeet fra Øster til Vester. Det er ellers ogsaa mueligt, at Sorber eller Soraber i Lausitz ere samme Folk. Kongerne over dette Folk vare undertiden meget mægtige, og tiltog deres Røje Stephanus sig derfor i det 14de Sæculo Navn af Keiser; men ei længe efter bleve de undertvungne af Tyrkerne.

Hvad

Hvad Dalmatien angaaer, da er Folkets Navn gammelt, og forekommer allerede hos Polybium. De vare en Green af Illyrier. Da Slaverne komme derind, oprettede de mange smaae Stater der. Dioclenfes og Narentani havde deres egne Regentere, og Duces S. Sabæ vare bekiendte. Dog forekommer ogsaa Reges Dalmatiæ, hvorvel en Deel af Landet stod under de Croatiske Konger for den meste Tid, og blev tillige med Croatien undertvunget Aar 1088 af den Ungerfke Konge Ladislao; hvorimod Venetianerne bemestrede sig Søe-Kusten. Om de mange smaae Regentere i Dalmatien, og dette Lands foranderlige Skiebne, have Lucius og Du Fresne fortreffeligen skrevet. Mange Nyere føre ellers Slaverne fra Dalmatien, og flere sønden for Donau liggende Lande, og mene, at de gamle Illyrier have været deres Stamfædre; og undrer jeg ikke paa, at Nyere ere faldne paa denne Mening, da Chalcocondylas, en Græsk Skribent i det 15de Sæculo, og den Russiske Historiefriber Nestor i det 12te, have allerede havt den. Men naar det gamle Illyriske Sprog betragtes, i hvis Levninger intet Slavisk findes, saa og det nye, som derimod er fuldt deraf, ligesom det Arnautiske og Epirotiske, saa falder denne Sætning bort; hvortil kommer de forhen af mig anførte Vidnesbyrd af troværdige Skribenter, der have levet paa de Tider, da Slaverne ginge over Donau, og som eenstemmigen vidne, at de boede norden for den.

Foruden Tydskland og Landene sønden for Donau, nedsatte Slaverne sig ogsaa i Böhmen og Mähren. Men naar dette er skeet, er meget uvidst; dog troer jeg ingenlunde, at de ere komne ind i det første førend i det 6te Sæculo, (og gaaer ogsaa deres egen Regent-Liste ikkun fra det 7de) i det mindste under det Navn af Czecher, hvormed de selv kalde sig; thi Bæmi forekomme allerede hos Ptolemæum, og maage de efter ham have beboet en Deel af Böhmen. Da nu alle Fremmede kalde Landet Böhmen og Boheim, uden Tvil af de Tydske Folk Boji, saa er det ikke urimeligt, at mange Boji, Bæmi eller Bemani, ere blevne tilbage, og have foreenet sig med Czecherne. Det lader, at Frodoardus, en Skribent af det

10de Sæculo, kalder i Du Chesne's Script. Franc. T. II. pag. 616. Böhmerne Vender. Hvad Marahenses eller Indvaanerne af Mähren betreffer, da forekomme de i det 9de Sæculo, hvorvel de vel længe tilforn have boet der, og vare de da meget mægtige, og bleve omvendte ved de tvende Græker Cyrillus og Methodius, som ogsaa omvendte Bulgariet, og som gavede Slaverne deres første Bogstaver. Thi vel ansees det saa kaldte Glagolitiske Alphabet for ældre, men jeg tviler derpaa; i det mindste har S. Hieronymus ei været dets Opfinder.

Jeg haver forhen antaget, at i Polen og Rusland have Sarmater og Slaver længst boet, ligesom de og endnu boe der. Hvad nu Polen angaaer, da har det uden Tvil Navn af Pole: plat, flak; og kalder Folket sig selv Lecher, hvorfore vi uden Tvil kalde dem Polakker. I gamle Dage haver det, ligesom alle andre Riger, ei strakt sig nær saa vidt som nu. Efter de Polske egne Skribenter haver Riget begyndt ved Cracau i det 6te Sæculo, og efterhaanden bredet sig ud over Lille og Store Polen og Slesien, hvilket sidste hørte til Polen indtil Aar 1335. da det faldt i Böhmernes Hænder. Efterhaanden bemestrede Polakkerne sig Mazuren, Røde Rusland, Halicz, Podolien, Volhynien, Ukraine, hvis Indvaanere vel alle til Herkomst vare Slaver, men dog adskilte Folk fra Polakkerne. Efter Egnen af Cracau at dømme, saa kan ved Ptolemæi Bulanes Polakkerne gierne forstaaes, allerhelst Navnet kommer saa meget overeens; og saa har dette Slaviske Folk været til fra det 2de Sæculo. Sidst i det 10de Sæculo blev dette mægtige Folk først Christen. Sarnicius, som staaer bag ved Dlugoffus, sætter t. 2. col. 1883. de Polske Jazygers Sæde i Podlachien, og forekomme de hos den Polske Skribent Kadlubko p. 32 og 41. endnu i det 13de Sæculo under det Navn Jazvite. Thunmann anseer ellers, i Geschichte einiger Nordischen Völker pag. 60. not. s., disse Jazyger for andre end de gamle Jazyger, og gjør dem til et Lettisk Folk. I Henseende til Halicz eller Galicien, og Lodomerien, hvilke i vor Tid ere blevne saa berømte ved den Polske Døling,

da have deres Indvaanere fra ældgamle Tider været Slaver, og hver allerede i det Aar 884 havt sin egen Dux, efter en Anonymus i Schwandtneri Script. Ung. T. I. p. 9. og siden ere de snart blevene regnede til Rusland, snart til Polen, snart til Ungarn. Men dengang bleve de allerede regnede til Russerne; hvilket viser, at dette store Folk maae være meget ældre end det 9de Sæculum, hvor dog dets rette Historie først begynder. Uden Tvil ere Indvaanerne i Halicz komne fra Halicz i Rusland, og de i Lodomieria fra Wlodomieria. Efter Nestor hos Müller p. 5. stamme Mazurerne fra Polakkerne.

Nu kommer jeg til den tredie Hoved-Stamme af Slaverne, nemlig Anterne, hvilke efter Jornandes boede i det 6te Sæculo imellem Donau og Niester, det er, i Bessarabien. Da nu Nestor skriver pag. 5 og 7. at Wolotaner eller Walacher fordrev Slaverne fra Donau, hvilke derpaa udbredte sig i Polen og Rusland, saa forstaaer jeg ved disse Slaver alene Anterne, som efter det 6te Sæculum reent forsvinde af Historien, og som maaskee siden have faaet det Navn Ruffer, enten af Floden Rha, Rhos = Wolga, eller og fordi de boede adspredde; saasom Procopius derfor og vidner, at Slaverne kaldtes i gamle Dage Spori, maaskee samme Navn som Jornandis Spali, der maaskee kaldes saa, fordi de boede dispalati, adspredte; thi de Grækkiske og Romerske Skribenter have ofte givet Folkene Navne efter deres eget Sprog. Disse Anter eller Ruffer have da, efter mine Tanker, først udbredet sig paa begge Sider af Nieper-Strømmen, og tilsidst saa langt ind i det nu værende Polen, som Lemberg og Halicz, og udi det nu værende Rusland til hen med Tanais; men derimod ei langt nord paa. Thi de Slaviske Folk, som Nestor der ogsaa fører fra Donau, have efter mine Tanker længe forhen boet der, og maaskee for Christi Fødsel, nemlig: Drevlianer, saa kaldte af de Skove de boede i ved Nieper; Dreguizi ved Duna; Polotani ved Duna, hvor Polota-Floden falder i den; Serbii i Severien; Kriwizi i Egnen af Smolensko; Wefani ved Bielo-ozero; Merani ved Rostow; og nogle
ved

ved Novogrod. See Nestor pag. 5 og 6. Og disse ere ogsaa, efter mine Tanker, alle de Slaviske Folk, som fra gamle Tider have boet i Rusland, og hvilke ofte maatte tildeels, om ei alle, give Skat til, og staae under, snart vore Nordiske Folk, snart Huner, snart Avarer, snart Chazarer, snart Gother, snart Patzinaker, snart Uzer eller Comaner, indtil Russerne ved en vis Leilighed samlede alle de Slaviske Folk sammen, og lagde Grundvold til et forfærdeligt Rige, som i en kort Tid strakte sig fra Østersøen til det Sorte Hav, og fra Lemberg til Tanais. Anledning hertil gave i Midten af det 9de Sæculo de Nordiske Vareger, som fornemmeligen dengang bestode af Svenske, hvorvel siden mange Norske og Danske komme til, og hvilke besadde et anseeligt Rige nord paa i det nu værende Rusland, i Ladoga eller Aldeigoborg, i Cholmogorod eller Holmgard, og i Nowgorod, som af vore Nordiske Skribenter kaldes det Holmgardske Rige. Disse Vareger, under deres mægtige Stor-Fyrster Ruric og Oleg, undertvunge først mange Folk i Ruslands nordre Dele, og siden Russerne selv, hvis Hovedstad var Kiew, hvilken siden blev de følgende Stor-Fyrsters fornemste Residence; og deraf kom det sig, at det hele Folk blev ei kaldet Vareger, men Russer, allerhelst de første vare, som fremmede, saa i Tallet imod de sidste, der vare indfødde. I de følgende Tider, navnlig Resten af det 9de, og det hele 10de Sæculo, udbredede Russernes Magt sig saa vidt, som jeg forhen har sagt, ja de angrebe Constantinopel til Blands mere end een gang, ginge over Donau, og tvunge de Grækiske Keisere et par gange til en haanlig Fred. I Slutningen af det 10de Sæculo antog de den Grækiske Religion, og finge ved den Tid Cyrilli Slavoniske Bogstaver. Men at komme til Anterne igien, hvilke jeg anseer for Russernes nærmeste Stamfædre, da finder jeg hos Procopium de Bello Gothico l. 1. c. 27. at den store Grækiske Felt-herre Belisarius haver betient sig af dem i Krigen mod Gotherne. l. 3. c. 14. at de og Slaver have gaaet over Donau; begge været høje og stærke Folk; begge været fattige; havt eet Sprog; tilbe-

det een eeneste overste Gud, og ofret til ham, saa og til Floder, Nymphes, og andre Gander. Deres Haar var rødagtigt, og dog vare de ikke meget hvide; deres Kost ringe, og Levemaade ussel. I Sæder vare de eenfoldige og ærlige.

Al det hidindtil sagte sees korteligen det Slaviske Folks Herkomst, Ualde, og Udbredelse i gamle Dage; da jeg med Billie haver forbigaaet det nyere, som mere bekiendt. I en Tid af omtrent 2000 Aar sees hvor mange Forandringer dette eene Hovedfolk har undergaaet. Hvad om vi havde Efterretninger fra langt ældre Tider? Hvad om vi vidste det fornemste af alt hvad fysisk og moralsk der haver tildraget sig paa vor Jordklode, paa den eene? — Ja! da vilde jeg overlade Historien til andre, og alene nyde den nærværende Verden. Men hvad om det var os muligt at vide de andre Kloders Tildragelser? — Ja! det kunde vi ei fatte; det maage vi overlade til den Tid, da egen Erfarenhed lærer os maaskee deres Tilstand, da vore Kræfter udvides, da al vor nu værende Kundskab bliver Borneleg. For vor svage Sukommelse, for vor indskrænkede Forstand, er det got, at Historien er saa nye. Men dog er det ogsaa got, at vor Jordklodes Beskaffenhed opdager os et Glimt af den Hemmelighed om Guds Storhed og Evighed i hans Handlinger.

